

DOI 10.31865/2414-9292.23.2025.334065

УДК 371.13:159.942.5-057.4

ЕМОЦІЙНА ГОТОВНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Даріна Батура

аспірантка кафедри теорії і практики початкової освіти
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

м. Слов'янськ, Донецька обл., Україна

ORCID ID 0009-0006-0708-443X

darmot@ukr.net

Анотація. В умовах теперішнього соціально-політичного стану, нестійкості ринку праці та економічної кризи, що зумовлені наслідком збройної агресії російської федерації проти України, освітня сфера потребує висококваліфікованих працівників із навичками управління конфліктами, створення екологічних взаємин, соціальною обізнаністю, високим рівнем асертивності, стійкості, здатності до самонавчання, емпатії. За цих умов виникає потреба не тільки в переорієнтації сучасної української освіти із знаннєвої на компетентісну, а й у фокусі на розвиток та формування soft-skills, важливих для успішної реалізації педагога під час здійснення професійної діяльності у швидкозмінюваному суспільстві. Така модернізація матиме на меті набуття такого життєвого досвіду, що сформує правильне ставлення до світу та зміцнить внутрішню стійкість.

Особливої актуальності набуває вивчення поняття емоційної готовності вчителів початкових класів до професійної діяльності у науково-методичних дослідженнях. У статті проаналізовано науково-методичні дослідження з питання особливостей розвитку та формування емоційної готовності педагога та розкрито сутність поняття емоційної готовності педагога початкової школи до здійснення професійної діяльності. Було розглянуто сучасні наукові підходи до розуміння емоційного інтелекту як важливого аспекту особистісного розвитку вчителя, який впливає на формування професійної ідентичності та підвищення ефективності освітнього процесу. Проаналізовано дослідження українських і зарубіжних науковців, що висвітлюють значущість розвитку емоційної готовності в умовах підготовки майбутніх педагогів. Виокремлено психолого-педагогічні умови, які сприяють формуванню емоційної зрілості вчителя початкових класів, серед яких: тренінги емоційного інтелекту, формування навичок рефлексії та самопізнання, забезпечення підтримуючого освітнього середовища.

Ключові слова: емоційна готовність; професійна діяльність; вчитель початкових класів; підготовка вчителя початкових класів; початкова школа; м'які навички.

Постановка проблеми в загальному вигляді. У Законі України «Про освіту» (2024) метою повної загальної середньої освіти зазначено всебічний розвиток, виховання і соціалізацію особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованої взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності. Такі орієнтири вказують потребу розвитку особистісних якостей

учнів, кінцевою точкою якого є високий рівень емоційного інтелекту. Задля забезпечення виконання цієї мети підготовка педагогів, а саме вчителів початкових класів, має також передбачати емоційно-ціннісну складову.

У Законі України «Про вищу освіту» (2024) наголошено на необхідності підготовки фахівців інноваційного типу, сучасні вимоги до підготовки вчителя початкових класів стосуються не лише надбання професійних знань, а й розвитку та формування м'яких навичок, що складають емоційну компетентність педагога. Кінцевою метою педагогічного закладу вищої освіти стосовно суспільства є підготовка емоційно готової людини, здатної до побудови екологічних взаємозалежних відносин, відповідальності, поваги та самомотивації.

У сьогоденні навички успішної соціальної взаємодії, пізнання власного внутрішнього світу та розуміння емоцій навколишніх здобувачі вищої освіти виховують у собі шляхом самоосвіти та карбуванням власної чітко продуманої системи педагогічного впливу (Кондратюк & Волинець, 2019). Але ж такий досвід емоційної готовності до професійної діяльності у майбутньому стане найважливішим надбанням для здобувача, що в подальшому підтвердить його фахову і життєву компетентність. Саме тому завдання з розвитку емоційної готовності мають стати компонентами змісту освітніх програм педагогічних закладів вищої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В умовах стрімкого зростання інформаційного простору та модернізації сучасної освіти виникає потреба набуття педагогами правильного емоційного досвіду, який би став підґрунтям до побудови екологічних взаємовідносин між учасниками освітнього процесу. У закордонній науковій літературі зазначено, що така емоційна готовність впливає на ефективність та успішність у педагогічній діяльності.

Наприклад, Д. Гоулман (2015) розглядав ролі емоційного інтелекту та емоційної готовності у вчителів та їх вплив на здатність педагогічних працівників ефективно взаємодіяти з учнями та колегами. К. Двек (2006) уточнювала, що успішність навчання та розвитку залежить від усвідомлення та розвитку ментальної моделі у вчителів та учнів. М. Лайнхан (2020) погоджувалася, що вчителі, які мають емоційну стабільність, здатні краще керувати своїми емоціями під час взаємодії з учнями та колегами, що створює сприятливий клімат для навчання та сприяє позитивному ставленню учнів до пізнання. Р. Дж. Девідсон (2021) також стверджував, що емоційна гнучкість та мозкова пластичність вчителів є ключовими аспектами для успішної педагогічної діяльності та досягнення позитивних результатів. Х. Гарднер (2022), погоджуючись з дослідниками, виокремив інтелектуальні стилі, які

впливають на емоційну готовність та професійну ефективність педагогів.

Різні аспекти емоційної готовності педагогів розглядала Є. Черкаська (2018): її цікавили особливості психічного здоров'я вчителя та його зв'язок з віком і досвідом роботи, емоційна стійкість вчителів, емоційне вигорання. Надзвичайну актуальність у сучасних умовах набуває вивчення досвіду Н. Гатеж (2018): дослідниця визначала емоційну готовність як позитивно-активне ставлення до професійно-педагогічної діяльності та необхідну передумову формування мотивів поведінки особистості у праці. П. Богомаз (2020) також впевнена, що ця передумова визначає подальшу успішну професійно-педагогічну діяльність, динамічну структуру різноманітних стимулів і спонукань, які виступають у ролі рушійних сил означеного напрямку професійної діяльності майбутнього вчителя. Окремі дослідження присвячені не лише емоційній, а й психологічній готовності педагога до професійної діяльності, зважаючи на те, що ці поняття між собою тісно пов'язані. Наприклад, Н. Павлик (2023) була впевнена у тому, що емоційна та психологічна готовність сучасного вчителя НУШ до професійної діяльності – це синтез педагогічної мотивації та здатності до педагогічної творчості.

Поняття емоційної готовності до професійної діяльності ще досить молоде і малодосліджене для науки. Сучасні науковці здебільшого пов'язують це поняття з емоційним інтелектом, але більшість вітчизняних дослідників вагається зіставляти емоції з інтелектуальними здібностями. Так, Т. Котик (2020), Т. Скорик (2020) і Ю. Бреус (2017) наголосили на високій значущості для готовності фахівця до педагогічної діяльності таких особистісних якостей: комунікативність, здатність до саморегуляції, емпатія. На їх думку, обов'язковою трудовою функцією вчителя є необхідність самооцінювання й визначення сильних і слабких сторін власної педагогічної майстерності в контексті емоційної складової. О. Цюняк (2022) підтвердила цю думку та розширила її в напрямі формування емоційної культури вчителів початкових класів у період війни, підкресливши, що емоційна готовність проявляється у здатності педагога створити атмосферу емоційного комфорту й толерантної взаємодії.

У працях цих та інших учених досліджено основні поняття тематичного поля емоційної готовності вчителя: «емоційний інтелект», «емоційна складова ментальної моделі вчителя», «емоційна стабільність», «емоційна гнучкість», «мозкова пластичність», «емоційно-інтелектуальний стиль». Розкриваючи ці поняття, науковці опиралися на важливість набуття м'яких навичок, таких як емпатія, співпереживання, комунікабельність, здатність співпрацювати в несприятливих умовах, лідерство, критичне мислення, дисциплінованість.

Як доводить аналіз наукових джерел, незважаючи на активне вивчення питань формування емоційного інтелекту та емоційної готовності здобувачів освіти та педагогів, поняття емоційної готовності вчителя початкових класів до професійної діяльності в науково-методичних дослідженнях розкрито недостатньо. Цей феномен здебільшого висвітлено через емоційно-вольовий компонент готовності педагога, проте з розвитком та широким впровадженням у всіх країнах світу соціально-емоційного та етичного навчання актуалізується необхідність глибокого занурення у вивчення підходів до формування м'яких навичок педагога та його емоційної готовності до побудови екологічних професійних взаємин.

Формулювання цілей статті. Мета статті полягає в узагальненні теоретичних засад проблеми формування емоційної готовності педагога, наявних у наукових розвідках іноземних та вітчизняних дослідників та уточненні на цій основі визначення поняття «емоційна готовність вчителя початкових класів до професійної діяльності».

Результати дослідження. Д. Гоулман (2015) пов'язував емоційну готовність з емоційним інтелектом та стверджував, що емоційний інтелект є ключовим фактором для успіху вчителів у їхній професійній діяльності та для досягнення позитивних результатів учнів. На його думку, вчителі, які володіють високим рівнем емоційного інтелекту, здатні краще розуміти свої власні емоції, виявляти емпатію до учнів та ефективно взаємодіяти з ними та колегами. Учений зауважував, що емоційний клімат в класі має величезне значення для успішності навчання; вчителі, які вміють створювати підтримуючу, позитивну атмосферу, сприяють кращому навчанню та розвитку учнів. Саме тому педагоги нового покоління повинні вміти ефективно управляти своїми емоціями, особливо в ситуаціях конфліктів або стресу, адже володіння навичками регулювання емоцій допомагає зберігати спокій та продуктивно вирішувати проблеми.

Дослідник переконував, що успішність вчителя та якість навчання залежать не лише від академічних знань, але й від емоційної готовності та вміння ефективно управляти емоціями в класному середовищі. Емоційна готовність у вчителів є надважливою частиною їхнього професійного становлення; така навичка може бути вдосконалена через тренінги, розвиток самосвідомості та практичну роботу з емоційними аспектами вчительської діяльності (Гоулман, 2015).

К. Двек (2006) звернула увагу на те, що ментальна модель, тобто спосіб, яким ми розуміємо світ, впливає на нашу здатність навчатися та викладати; вона формується під впливом досвіду, оточення та культурних факторів. Дослідниця зауважила, що варто переглянути традиційні методи викладання та навчання і

врахувати існування різних ментальних моделей учнів; це може вимагати адаптації підходів та методів, щоб краще відповідати потребам і можливостям різних учнів. Розвиток ментальної гнучкості є важливим як у вчителів, так і в учнів; це включає в себе вміння адаптувати свої ментальні моделі до нових ситуацій, викликів та інформації. Для розвитку ментальної моделі ключовими елементами є самосвідомість та рефлексія. Водночас вчителі та учні мають бути здатні визначати та аналізувати свої ментальні моделі задля активного самовдосконалення.

Робота К. Двек (2006) спрямована на те, щоб підкреслити важливість усвідомлення та розвитку ментальної моделі як у вчителів, так і в учнів, як ключового чинника успішності в навчанні та розвитку. Вона дійшла висновку, що ментальність вчителя впливає на його емоційну готовність до провадження професійної діяльності.

М. Лайнхан (2020) ототожнювала поняття емоційної готовності та емоційної стабільності і наголошувала, що м'які навички у вчителів є ключовим фактором для підтримки позитивного навчального середовища, задоволення від професії та успішного розвитку учнів. Вчена також показала у дослідженні «Відновлення віри в освіту: важливість емоційної стабільності у вчителів», що емоційна готовність та стабільність у вчителів є ключовим фактором для підтримки позитивного підходу до навчання та створення сприятливого середовища для успішного розвитку учнів. Педагоги з емоційною стабільністю отримують більше задоволення від своєї професії, уникають вигорання та зберігають енергію для навчання, що сприяє їхньому професійному розвитку та позитивному впливу на учнів.

Американська психолог аргументувала: емоційна стабільність у вчителів може позитивно впливати на якість навчання, сприяючи кращому концентруванню та ефективності у викладацькій діяльності. До того ж емоційно готовий та стабільний педагог може служити позитивним прикладом для учнів, навчаючи їх способам ефективного керування емоціями та вирішення конфліктних ситуацій. Це сприяє розвитку соціальних навичок учнів та покращує загальний клімат в класі (Лайнхан, 2020).

Р. Дж. Девідсон (2021) сенс поняття емоційної готовності називав емоційною гнучкістю. Як і М. Лайнхан (2020), вчений також зауважив, що вчителі з високим рівнем емоційної гнучкості можуть краще адаптуватися до різноманітних ситуацій навчання та взаємодії з учнями, колегами та батьками. Оскільки мозкова пластичність вчителів, тобто їхня здатність до змін та набуття нових навичок і знань, є важливою для професійного розвитку та вдосконалення викладацької практики, то вчителі, які володіють високим рівнем емоційної

гнучкості, більше схильні до створення позитивного клімату в класі, що сприяє кращому навчанню та розвитку. Навичку емоційної готовності, гнучкості та пластичності можна активно тренувати через вправи, медитацію та інші методи.

Вчений визначив, що емоційна гнучкість та мозкова пластичність є ключовими факторами для успішності викладацької діяльності та покращення результатів навчання учнів, а їх тренування може бути корисним для підвищення професійного рівня вчителів. Р. Дж. Девідсон (2021) зосереджувався на вивченні того, як практика медитації та інші методи можуть покращити емоційну гнучкість у вчителів і, відповідно, їхню професійну ефективність.

Х. Гарднер (2022), як і К. Двек (2006), мав подібне розуміння ментальної моделі, називаючи її інтелектуальним стилем. Вчений показав, що вчителі мають різні інтелектуальні стилі, які впливають на їхню емоційну готовність та професійну ефективність. Він визначив кілька типів таких стилів у вчителів:

- лінгвістичний;
- логіко-математичний;
- просторовий;
- музичний;
- кінестетичний;
- міжособистісний;
- внутрішньо-особистісний тощо.

Кожен вчитель має свої сильні та слабкі сторони у цих сферах. Розуміння різних інтелектуальних стилів учителів та їх взаємозв'язку з емоційною готовністю може сприяти створенню більш ефективного освітнього середовища та забезпечити успішність навчання для всіх учнів (Гарднер, 2022).

Дослідження цих вчених показують, що емоційна готовність вчителів має велике значення для їхньої професійної ефективності. Розуміння та розвиток емоційної грамотності, гнучкості та внутрішньої стабільності можуть сприяти покращенню взаємодії вчителів з учнями та колегами, а також досягненню кращих результатів навчання.

Переконавшись у важливості емоційної готовності вчителя до професійної діяльності в сучасних умовах, розглянемо сутність цього поняття докладніше.

У словнику психологічних термінів та великому тлумачному психологічному словнику поняття готовності висвітлено як властивість і стан за значенням «готовий», бажання зробити що-небудь, а також подано як цілеспрямоване вираження особистості, що містить її переконання, погляди, мотиви, почуття, вольові та інтелектуальні якості, знання, навички, вміння, установки. Професійна готовність включає в себе спрямованість майбутніх фахівців на здобуття саме професійних знань, формування професійних умінь та

навичок; потребу у певній спеціальній діяльності і спеціальних знаннях, інтерес, любов до них; внутрішнє прийняття вимог до навчально-пізнавальної діяльності у вищому навчальному закладі (Словник психологічних термінів, 2024; Ребер, 2000).

На думку Ю. Бреус (2017), категорія «емоційна готовність до професійної діяльності» має розглядатися як інтегративна, динамічна властивість особистості, яка визначається сукупністю емоційних знань та досвідом оперування ними; є важливим ресурсом особистості, що забезпечує результативність та ефективність міжособистісної взаємодії професійної діяльності майбутнього фахівця.

Н. Гатеж (2018) також вважає, що емоційно-мотиваційний компонент у структурі готовності майбутнього вчителя до виховної діяльності з учнями можна охарактеризувати як його позитивно-активне ставлення до професійно-педагогічної діяльності й виховної роботи зокрема; як необхідну передумову формування мотивів поведінки особистості у праці, яка визначає подальшу успішну професійно-педагогічну діяльність; динамічну структуру різноманітних стимулів і спонукань, які виступають у ролі рушійних сил означеного напрямку професійної діяльності майбутнього вчителя.

Н. Павлик (2023), погоджувалася з авторами у тому, що емоційна готовність вчителя НУШ до професійної діяльності – це синтез педагогічної мотивації та здатності до педагогічної творчості. Дослідження науковиці виявило, що сучасні досвідчені вчителі НУШ мають достатньо високий рівень емоційної та психологічної готовності до творчої педагогічної діяльності.

Ґрунтуючись на визначеннях Д. Гоулмана (2015), К. Двек (2006), М.Лайнхан (2020), Х. Гарднера (2022), Ю. Бреуса (2017), Н. Гатеж (2018), Н. Павлик (2023) та інших науковців, ми дійшли висновку, що сутність емоційної готовності вчителя початкових класів до професійної діяльності полягає у цілеспрямованому, динамічному та інтегративному вираженні особистості як складної високоорганізованої системи, взаємозв'язку та взаємозумовленості стабільності й мінливості, орієнтування на досягнення суспільно значущих цілей. Вагомим чинником є усвідомлення та розвиток ментальної моделі поведінки вчителя як ключового чинника успішності в професійній діяльності, вміння ефективно керувати емоціями в класному середовищі (що підвищує коефіцієнт результативності навчання), емоційна гнучкість та мозкова пластичність (залежить від застосування різноманітних методів і підходів до самовдосконалення та здатності до самонавчання, розвитку чуйності, емпатії, навичок співпереживання та підтримки).

На допомогу молодому вчителю початкових класів приходять не тільки

практики медитації й ресурсності, а й інші практики, зорієнтовані на покращення професійної ефективності, адже успішність вчителя та якість навчального процесу залежать не лише від академічних знань, але й від емоційного інтелекту, а саме готовності до його ефективного застосування в управлінні власними емоціями та емоціями навколишніх у класному середовищі.

На нашу думку, здатність педагога усвідомлено та ефективно управляти своїми емоціями, підтримувати емоційний баланс і будувати конструктивні взаємини з учнями, колегами та батьками для успішного здійснення освітнього процесу є проявами емоційної готовності. Під час вивчення наукових праць ми дійшли висновку, що ця готовність може включати емпатію та емоційну чуйність, емоційну саморегуляцію, емоційний інтелект, мотиваційну готовність, стійкість до стресу та фрустрації, комунікативні навички.

Отже, емоційна готовність вчителя початкових класів до професійної діяльності – це складна інтегрована якість особистості майбутнього фахівця, що поєднує розвинений емоційний інтелект, позитивно-активне ставлення до професійної діяльності, високу мотивацію до педагогічної творчості та саморозвитку і визначає загальну успішність професійно-педагогічної діяльності педагога.

Найбільш важливого значення емоційна готовність педагога початкової школи набуває у разі протікання освітнього процесу в умовах освітніх ризиків. У цьому випадку педагог має вповні використовувати потенціал власної емоційної готовності: його інструментами мають бути і голос, і настрій, і особливий педагогічний підхід задля створення екологічної атмосфери й продуктивного спілкування, адже, якщо педагог врівноважений та впевнений, сенситивні учні молодшого шкільного віку це відчують і стають більш спокійними і успішними.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Емоційна готовність вчителя початкових класів до професійної діяльності набувається у процесі професійної підготовки через формування окремих компонентів професійної компетентності та розвиток складників емоційного інтелекту: емоційної самоідентифікації, саморегуляції, емпатії, стресостійкості, самозарадності, побудови екологічної професійної комунікації на різних рівнях спілкування тощо. Ця готовність дозволяє педагогу створити безпечне, комфортне та мотиваційне середовище для навчання, ефективно вирішувати проблеми та сприяти всебічному розвитку здобувачів освіти. Оскільки це поняття пов'язане з емоційно-вольовою сферою, така готовність означає бути завжди поруч зі своїми учнями не лише як наставник, а і як підтримка, друг і людина, яка розуміє їхні почуття та емоції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Богомаз, П. (2020). Проблема емоційної стійкості в професійній діяльності педагога : доповідь. <https://salo.li/a44B5D5>
2. Бреус, Ю. (2017). Емоційна готовність до професійної діяльності як інтегративна властивість особистості майбутніх фахівців соціономічних професій. *Психологія розвитку особистості в системі фахової підготовки*. 27-48. <https://salo.li/86960Af>
3. Гатеж, Н. (2018). Емоційно-мотиваційний компонент готовності майбутнього вчителя образотворчого мистецтва до виховання естетичної культури учнів. *Молодь і ринок, № 1 (156)*, 175–180. <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/126556/121531>
4. Гоулман, Д., Бояціс, Р., Маккі, Е. (2015). Емоційне лідерство. Мистецтво керування людьми на основі емоційного інтелекту. Вид-во Альпіна Паблішер. 302. <https://www.empatia.pro/daniel-goulman-emotsijne-liderstvo-mystetstvo-keruvannya-lyudmy-na-osnovi-emotsijnogo-intelektu/>
5. Кондратюк, С., Волинець, Н. (2019). Ціннісне ставлення особистості до майбутньої професійної діяльності. *Психологічні науки, № 4 (15)*, 133–146. <https://surl.li/uhymwa>
6. Котик, Т. (2020). Емоційний інтелект учителів початкової школи. *Гірська школа Українських Карпат, № 23*, 14–19. <http://surl.li/ulokrt>
7. Павлик, Н. (2023). Психологічна готовність вчителя нової української школи до творчої професійної діяльності. *Actual Problems in the System of Education General Secondary Education Institution – Pre-University Training – Higher Education Institution*. 503–514. DOI:[10.18372/2786-5487.1.17734](https://doi.org/10.18372/2786-5487.1.17734)
8. *Про вищу освіту* (Закон України). № 3504-IX. (2024). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
9. *Про освіту* (Закон України). № 3505-IX. (2024). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
10. Ребер, А. (2000). Великий тлумачний психологічний словник. Т. 1 (А-О): Пер. з анг. М.: АСТ, Віче.
11. Скорик, Т. (2020). Емоційна компетентність як необхідна складова професійної успішності сучасного вчителя. *Освіта майбутнього: концепції, методи, підходи : колективна монографія / кол.авт.; гол.ред. В. В. Любарець, В. В. Бахмат. Київ : Міленіум, 277–287.*
12. Словник психологічних термінів. Національний фармацевтичний університет. Харків. <https://nuph.edu.ua/slovník-psihologichnih-terminiv/>
13. Цюняк, О. (2022). Формування емоційної культури вчителів початкових класів у період війни. *Імідж сучасного педагога. № 3 (204)*. 48–52. <http://surl.li/wjcnju>
14. Черкаська, Є. (2018). Роль емоційної стійкості педагога у сучасних психологічних дослідженнях. *Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. Т. 14, (1), 329–341.* <http://www.apppsychology.org.ua/data/jrn/v14/i1/33.pdf>
15. Davidson, R. J., Goleman, D. (2021). *Altered Traits: Science Reveals How Meditation Changes Your Mind, Brain, and Body*. Avery. New York. 336. DOI:10.1007/s12671-021-01650-4
16. Dweck, S. C. (2006). *Mindset: The New Psychology of Success*. Random House. 276. <https://advantage.com/wp-content/uploads/2023/02/Mindset-The-New-Psychology-of-Success-Dweck.pdf>
17. Gardner, H., Fischman, W. (2022). *The Real World of College: What Higher Education Is and What It Can Be*. The MIT Press. Cambridge, Massachusetts. <https://www.therealworldofcollege.com>
18. Linehan, M. (2020). *Building a Life Worth Living*. Random House. 384. https://books.google.pl/books/about/Building_a_Life_Worth_Living.html?id=RHmQDwAAQBAJ&redir_esc=y

THE EMOTIONAL READINESS OF PRIMARY CLASS TEACHERS FOR PROFESSIONAL ACTIVITIES

Darina Batura

PhD student at the Department of Theory and Practice of Primary Education

SHEI “Donbas State Pedagogical University”

Sloviansk, Donetsk region, Ukraine

ORCID ID 0009-0006-0708-443X

darmot@ukr.net

Abstract. In the context of the current socio-political situation, labor market instability, and the economic crisis caused by the armed aggression of the Russian Federation against Ukraine, the educational sector requires highly qualified professionals with skills in conflict management, building healthy relationships, social awareness, a high level of assertiveness, resilience, self-directed learning, and empathy. Under these conditions, there is a need not only to reorient modern Ukrainian education from a knowledge-based to a competency-based approach but also to focus on the development and formation of soft skills, which are crucial for the successful implementation of a teacher's professional activities in a rapidly changing society. This modernization aims to foster life experiences that will cultivate a proper worldview and strengthen internal resilience.

The study of emotional readiness of primary school teachers for professional activity is gaining particular relevance in scientific and methodological research. The article analyzes scientific and methodological studies on the peculiarities of the development and formation of teachers' emotional readiness and reveals the essence of the concept of emotional readiness of a primary school teacher to carry out professional activities.

The article also explores modern scientific approaches to understanding emotional intelligence as an essential aspect of a teacher's personal development, which influences the formation of professional identity and enhances the effectiveness of the educational process. The research of Ukrainian and foreign scholars is analyzed, highlighting the significance of developing emotional readiness within the training of future educators. The study identifies key psychological and pedagogical conditions that contribute to the formation of emotional maturity in primary school teachers. These include the integration of emotional intelligence training, the development of reflection and self-awareness skills, and the creation of a supportive educational environment.

Keywords: emotional readiness; professional activity; primary school teacher; primary school teacher training; primary school; soft skills.

REFERENCES

1. Bohomaz, P. (2020). Problema emotsiinoi stiihosti v profesiinii diialnosti pedahoha [The problem of emotional stability in the professional activity of a teacher]: dopovid. Retrieved from <https://salo.li/a44B5D5> [in Ukrainian]
2. Breus, Yu. (2017). Emotsiina hotovnist do profesiinoi diialnosti yak intehtatyvna vlastyvyst osobystosti maibutnikh fakhivtsiv sotsionomichnykh profesii [Emotional readiness for professional activity as an integrative property of the personality of future specialists in socionomic professions]. *Psykhologhiia rozvytku osobystosti v systemi fakhovoi pidhotovky*, 27-48. Retrieved from <https://salo.li/86960Af> [in Ukrainian]
3. Hatezh, N. (2018). Emotsiino-motyvatyivnyi komponent hotovnosti maibutnoho vchytelia obrazotvorchoho mystetstva do vykhovannia estetychnoi kultury uchniv [The emotional and motivational component of the readiness of a future teacher of fine arts to educate the aesthetic culture of students]. *Molod i rynok*, №1 (156), 175–180. Retrieved from <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/126556/121531> [in Ukrainian]
4. Houlman, D., Boiatsis, R., Makki, E. (2015). Emotsiine liderstvo. Mystetstvo keruvannia

liudmy na osnovi emotsiinoho intelektu [Emotional leadership. The art of managing people based on emotional intelligence]. Vyd-vo Alpina Pablsher. 302. Retrieved from <https://www.empatia.pro/daniel-goulman-emotsijne-liderstvo-mystetstvo-keruvannya-lyudmy-na-osnovi-emotsijnogo-intelektu/> [in Ukrainian]

5. Kondratiuk, S., Volynets, N. (2019). Tsinnisne stavlennia osobystosti do maibutnoi profesiinoi diialnosti [Value attitude of the individual to future professional activity]. *Psykhologichni nauky*. № 4(15). 133–146. Retrieved from https://periodica.nadpsu.edu.ua/index.php/psy_zbirnyk/article/download/382/384 [in Ukrainian]

6. Koty, T. (2020). Emotsiinyi intelekt uchyteliv pochatkovoї shkoly [Emotional intelligence of primary school teachers]. *Hirska shkola Ukrainskykh Karpat*, № 23, 14–19. Retrieved from <http://surl.li/ulokrt>

7. Pavlyk, N. (2023). Psykhologichna hotovnist vchytelia novoi ukrainskoї shkoly do tvorchoї profesiinoї diialnosti [Psychological readiness of a teacher of a new Ukrainian school for creative professional activity]. *Actual Problems in the System of Education General Secondary Education Institution – Pre-University Training – Higher Education Institution*. 503–514. DOI:10.18372/2786-5487.1.17734 [in Ukrainian]

8. *Pro vyshchu osvitu* (Zakon Ukrainy) № 3504-IX. (2024). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> [in Ukrainian]

9. *Pro osvitu* (Zakon Ukrainy) № 3505-IX. (2024). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [in Ukrainian]

10. Reber, A. (2000). Velykyi tlumachnyi psykhologichnyi slovnyk. Tom 1 (A-O): Per. z anh. M.: AST, Viche. 592. [in Ukrainian]

11. Skoryk, T. (2020). Emotsiina kompetentnist yak neobkhidna skladova profesiinoї uspishnosti suchasnoho vchytelia [Emotional competence as a necessary component of the professional success of a modern teacher]. *Osvita maibutnoho: kontseptsii, metody, pidkhody*. Ed. V. V. Liubarets, V. V. Bakhmat. Kyiv : Milenium. 277–287. [in Ukrainian]

12. *Slovnyk psykhologichnykh terminiv* [Dictionary of psychological terms]. Natsionalnyi farmatsevtichnyi universytet. Kharkiv. Retrieved from <https://nuph.edu.ua/slovník-psiologichnih-terminiv/> [in Ukrainian]

13. Tsiuniak, O. (2022). Formuvannia emotsiinoї kultury vchyteliv pochatkovykh klasiv u period viiny [Formation of emotional culture of primary school teachers during the war]. *Imidzh suchasnoho pedahoha*, № 3 (204), 48–52. Retrieved from <http://surl.li/wjcnui>

14. Cherkaska, Ye. (2018). Rol emotsiinoї stiičnosti pedahoha u suchasnykh psykhologichnykh doslidzhenniakh [The role of emotional stability of a teacher in modern psychological research]. *Aktualni problemy psykhologii*, T. 14, (1), 329–341. Retrieved from <http://www.appsychology.org.ua/data/jrn/v14/i1/33.pdf> [in Ukrainian]

15. Davidson, R. J., Goleman, D. (2021). *Altered Traits: Science Reveals How Meditation Changes Your Mind, Brain, and Body*. Avery. New York. 336. DOI:10.1007/s12671-021-01650-4

16. Dweck, S. C. (2006). *Mindset: The New Psychology of Success*. Random House. 276. Retrieved from <https://advantage.com/wp-content/uploads/2023/02/Mindset-The-New-Psychology-of-Success-Dweck.pdf>

17. Gardner, H., Fischman, W. (2022). *The Real World of College: What Higher Education Is and What It Can Be*. The MIT Press. Cambridge, Massachusetts. 408. Retrieved from <https://www.therealworldofcollege.com/>

18. Linehan, M. (2020). *Building a Life Worth Living*. Random House. 384. Retrieved from https://books.google.pl/books/about/Building_a_Life_Worth_Living.html?id=RHmQDwAAQBAJ&redir_esc=y

Матеріали надійшли до редакції
11.03.2025 р.